

Myerlese Koerier

75 JAAR
VRJHEID

Burgerslachtoffers Mierlo en Mierlo-Hout

In vrijheid
herinneren wij
onze burgerslachtoffers
1940 - 1945

Een uitgave van Heemkundekring Myerle

2019, nummer 2

Inhoudsopgave

Op 21 september 1944 werd Mierlo bevrijd. Nadat de geallieerde strijdkrachten enkele dagen daarvoor met open armen waren ontvangen, noopte de Duitse tegenstand in Mierlo-Hout tot terugtrekken. Dat was een verstandige beslissing, want anders zouden er zeker veel meer burgerslachtoffers te betreuren zijn geweest. Niettemin kenden Mierlo en Mierlo-Hout verschillende burgers die werden gedood tijdens en net na de oorlog. Bij de 75-jarige herdenking van de bevrijding willen we aandacht schenken aan deze groep. Vandaar deze speciale uitgave van de Myerlese Koerier.

Ramp op Den Brand

pag. 7

Op de dag van de bevrijding had de confrontatie van de geallieerden en de Duitsers bij de nieuwe brug over het Eindhovens Kanaal desastreuze gevolgen voor de bewoners van het nabijgelegen dorpsdeel Den Brand. Was het een afzwaai, was het geschat verkeerd gericht, was het een menselijke fout? We weten het niet. Wat we wel weten is dat er dertien bewoners omkwamen op die 21ste september 1944.

Familiedrama bij Sloots
Broers van de Reek
Henrica Kramer en Gerardus Meulendijk
Anthonius Verheijen
Daniël van der Putten
Anthonius Manders

Bevrijding bracht meer verdriet

pag. 14

Het Eindhovens Kanaal en de spoorlijn in Mierlo-Hout waren belangrijke linies bij de aanval op de bezetter en de poging om Helmond te bereiken. De Duitse soldaten boden flinke tegenstand. In september 1944 waren de gevechten bijzonder hevig. Meerdere gezinnen in Mierlo-Hout werden door verliezen getroffen, direct bij deze gevechten of ten gevolge daarvan. Er waren zes burgerslachtoffers te betreuren.

Henriëtte en Wimke van Wetten
Marie Raijmakers
Jan van Berlo
Frans Kornuit
Louis van de Kerkhof

Verkeerde tijdstip en plek

pag. 17

Aan het begin van de oorlog bezocht Arthur Seyss-Inquart een kennis in Mierlo-Hout. Als aanstaande rijks-commissaris was hij een belangrijke nazi. Waarschijnlijk was de Engelse inlichtingendienst op de hoogte van zijn bezoek. Een bommenwerper werd op weg gestuurd. Boven Mierlo-Hout liet het toestel zijn lading vallen. De bommen kwamen terecht op een plek waar vier mannen aanwezig waren. Maar het was niet het huis waar Seyss-Inquart verbleef.

Alexander Heldens
Frans van de Kimmenade
Sjef Spoormakers
Harrie Smits

Wat doen bommenwerpers hier?

pag. 19

Ruim een maand nadat Mierlo was bevrijd, verschenen er Duitse vliegtuigen boven het dorp. Waren ze verkeerd gevlogen? Want wat hadden ze te zoeken in een dorp waar het inmiddels rustig was? Hadden ze het wellicht gemunt op de Engelse voertuigen en soldaten die de dag ervoor in Mierlo waren gesignaleerd? Zeker is dat de vliegtuigen splinterbommen bij zich droegen en dat ze er een aantal lieten vallen in de Lindenstraat (Wilhelminastraat) en bij de Bisschop van Mierlostraat. Twee dorpsbewoners raakten dodelijk gewond.

**Toontje van de Vossenbergh
Johan Babtist Rademakers**

Jan en Jan in concentratiekamp

pag. 21

In 1944 kwam een tweetal Mierlonaren in een Duits concentratiekamp terecht. De ene had gewoon pech. Hij lijkt het slachtoffer te zijn geworden van de willekeur van een Duitse officier. De ander zat in het verzet en werd opgepakt. De een heeft het kamp niet overleefd. De ander kon naar Mierlo terugkeren en moest verder zien te leven met de gezondheidsproblemen die hij in het kamp had opgelopen. Dat lukte hem uiteindelijk niet.

**Jan Keijzers
Jan van Vlerken**

Nog meer Mierlose slachtoffers

pag. 24

Bij een aantal incidenten in en buiten Mierlo zijn nog vijf burgerslachtoffers te betreuren geweest. Soms betreft het een verkeersongeval, soms ging het om een gevecht of een luchtaanval. Ook deze slachtoffers mogen niet vergeten worden.

**Wilhelmus van Dijk
Marinus Koolen
Piet Manders
Klaas Schippers
Graarda Roefs
Petrus van Oosterhout**

Ten slotte

pag. 28

Het is goed om te blijven herdenken. Zolang we de slachtoffers herdenken worden ze niet vergeten. De generaties die de gevallen nu herdenken hebben de oorlog meestal niet of niet bewust meegemaakt. Doordat de oorlog uit de herinnering dreigt te verdwijnen bestaat het risico dat onze waakzaamheid teruggeloopt. Ook onverdraagzaamheid en onderling geweld dreigen daardoor toe te nemen. Dat moeten en kunnen we voorkomen.

Woord vooraf

Herdenken, opdat wij niet vergeten. De uitdaging is om onze vrijheid recht te doen.

(Jeanine Hennis-Plasschaert, ex-minister van Defensie)

75 jaar vrijheid, 75 jaar na de bevrijding van Mierlo van de bezetting door Nazi-Duitsland, betekent ook het stilstaan bij het vele leed dat werd geleden in de periode die aan de bevrijding voorafging en de periode die daarop volgde. Het bestuur van Heemkundekring Myerle vindt dat de geschiedenis van de slachtoffers van toen niet verloren mag gaan. In de hoop dat ieder hieruit lering zal trekken heeft Rinie Weijts de verhalen over de burgerslachtoffers samengebracht.

We zijn ons ervan bewust dat mogelijk slachtoffers vergeten zijn - ondanks onze pogingen om zo volledig mogelijk te zijn - en dat er onvolledigheden en onjuistheden kunnen voorkomen. Bij het onderzoek en het raadplegen van archieven hebben we gegevens overgenomen en daar kunnen fouten zijn ontstaan, bijvoorbeeld omdat bronnen elkaar tegenspreken. We hebben in die gevallen gekozen voor de naar de mening van de auteur juiste informatie. Veel gegevens zijn ontleend aan de verhalen van hen die de oorlog en bevrijding hebben meegemaakt. In de loop van de jaren kunnen herinneringen misschien vervormd zijn. Toch willen we die herinneringen niet buiten dit boekje laten, omdat we ze belangrijk en interessant vinden.

We hopen met deze uitgave recht te doen aan onze vrijheid en willen daarmee ook recht doen aan hen die het leven hebben gelaten voor die vrijheid, en dan met name de burgerslachtoffers. Maar niet alleen hen, ook hun nabestaanden die het geleden verlies met zich mee hebben moeten dragen en lang niet altijd de erkenning hebben gekregen die dat verdiende. Laat ons herdenken om niet te vergeten. Wij hopen daaraan een bijdrage te leveren met deze uitgave en wensen u ondanks de beschreven ellende veel genoeg toe bij het lezen ervan.

Mierlo, 21 september 2019

Bestuur Heemkundekring Myerle

Heemkundekring Myerle

Inleiding

Ter herdenking aan de burgerslachtoffers 1944-1945

Op 21 september 2019 herdenkt de Mierlose gemeenschap dat zij 75 jaar geleden werd bevrijd van de Duitse bezetters.

De bevrijding op donderdag 21 september 1944 werd door de geallieerden afgedwongen. De helden van toen hebben gevochten voor onze vrijheid. Vele honderdduizenden soldaten en burgers hebben onze vrijheid met hun leven betaald. Wij mogen sinds die tijd leven in een land dat geen oorlog meer heeft gekend. Dat grote geluk is lang niet voor alle wereldburgers weggelegd. Laat ons in vrede de gevallen helden van toen, maar ook hen die het overleefd hebben, herdenken en de vrijheid in lengte van jaren koesteren.

Bij de oprichting van het vrijheidsmonument in 1994 door de Heemkundekring Myerle werd de slogan 'Wie de vrede bewaart, verdient de vrijheid' aan het monument toegevoegd. 25 jaar later vinden we dat het monument niet compleet is. Met naar alle waarschijnlijkheid een laatste kans dat er nog directe nabestaanden van de slachtoffers bij aanwezig kunnen zijn, wordt nu een plaquette aan het monument toegevoegd ter herdenking aan de burgerslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog die een binding hadden met Mierlo.

Het bevrijdingsmonument uit 1994 (Foto Harrie v.d. Sanden).

In 1994 was het 50 jaar geleden dat Mierlo werd bevrijd. Het gemeentebestuur van Mierlo stelde toen een comité samen om het bevrijdingsfeest groots te vieren. Heemkundekring Myerle was een van de participanten en nam het initiatief om een bevrijdingsmonument te realiseren. Intensieve samenwerking met meerdere bedrijven, verenigingen en individuele inwoners leidde ertoe dat het bevrijdingsmonument op 21 september het monument kon worden onthuld. Het monument herinnert de Mierlose gemeenschap er blijvend aan dat zij bevrijd werd van het oorlogsgeweld 1940-1944 en dat zij sindsdien in vrede mag leven. Vooral voor de jeugd is het een symbool om de vrede in lengte der jaren te koesteren met de boodschap: 'Wie de vrede bewaart, verdient de vrijheid'.

Opdrachtgever en architect hebben de onderdelen van het monument een symboliek meegegeven. Vrij vertaald luidt die symboliek:

- De halve cirkel staat voor de samenleving die door oorlog groot geweld en veel verdriet werd aangedaan.
- Het hekwerk met tralies verwijst naar de slachtoffers die onder meer in concentratiekampen van hun vrijheid en soms zelfs van hun leven werden beroofd.
- De zuil, met daar bovenop een zonnewijzer, verwijst naar de zon, met de boodschap om met een sprankje licht het leven zonnig en blijmoedig tegemoet te zien.
- De niet uitgebeelde halve cirkel staat voor de ongewisse toekomst, waarop men geen vat heeft. Een toekomst die toen en nu nog steeds, niet vooraf ingevuld kan worden.

In de toespraak bij de onthulling door loco-burgemeester Roland Janssen van de gemeente Mierlo en voorzitter Rinie Weijts van Heemkundekring Myerle, werd verwoord dat vrede niet vanzelf komt en dat het niet vanzelfsprekend is dat die gehandhaafd zal blijven. Vrede moet in de toekomst zorgvuldig worden bewaakt en door iedereen uit onze samenleving worden bewaard.

Nu, 75 jaar na de bevrijding, heeft Heemkundekring Myerle het initiatief voor uitbreiding van het monument genomen. Namens de gemeenschap wordt een herdenkingsplaquette voor alle burgerslachtoffers uit Mierlo en Mierlo-Hout toegevoegd. Op 21 september 2019 wordt tijdens een feestelijke bijeenkomst, opnieuw door de loco-burgemeester van de gemeente Geldrop-Mierlo en de voorzitter van de heemkundekring samen met één van de nabestaanden, deze plaquette onthuld. Dat gebeurt onder het toezien van andere nabestaanden, de Mierlose gilden Sint Sebastiaan en Sint Catharina, Harmonie Sint Lucia, genodigden en belangstellenden.

Met het realiseren van deze plaquette ontstaat een blijvende gedachtenisplek voor de inwoners uit het Mierlo van toen - dat wil zeggen Mierlo en Mierlo-Hout - die tijdens de oorlog en de bevrijdingsacties de dood vonden. Dit ten gevolge van direct of indirect oorlogsgeweld, zowel in Mierlo als elders. Met deze plaquette en de feestelijke onthulling wordt recht gedaan aan deze onschuldige en veelal jonge slachtoffers.

De plaquette zoals die was tijdens het productieproces. De verfraaiende afwerking moet nog plaatsvinden.

Ramp op Den Brand

September 1944, de operatie Market Garden was in volle gang. Het was een ambitieus en gedurfd plan van de geallieerden om een einde te maken aan de oorlog. Na vier donkere jaren had het er alle schijn van dat de zomer een schitterend slot zou krijgen. Op 18 september werd Eindhoven bevrijd. Reikhalzend werd door de inwoners van Mierlo uitgekeken naar de bevrijding van hun dorp.

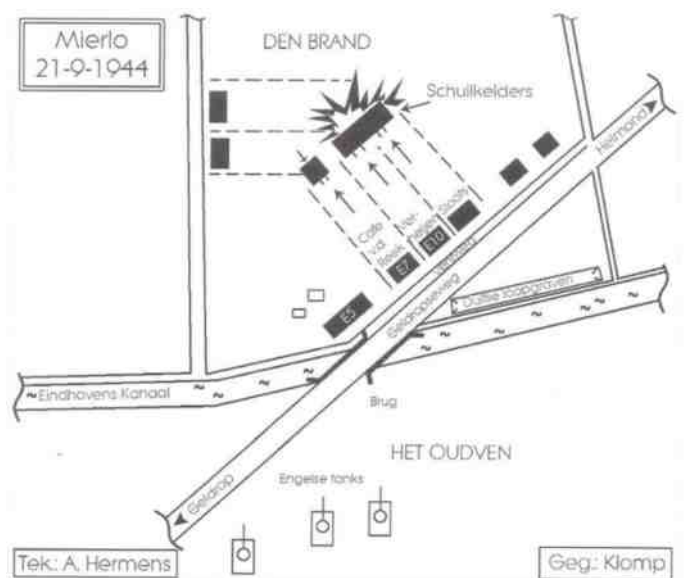
Met name een Engels legeronderdeel ondervond in een poging Helmond te bevrijden, echter hevige tegenstand van Duitse troepen bij de spoorwegovergang in Mierlo-Hout. De geallieerden zagen in dat hun toestand ernstig was en dat er bij doorvechten veel slachtoffers in Mierlo-Hout, Stiphout en Helmond-West zouden vallen met daarbij onnodig veel doden. Hierdoor waren de geallieerden op 19 september genoodzaakt zich terug te trekken over het Eindhovens Kanaal in de richting van Mierlo en Geldrop. De Duitsers volgden de Engelsen maar kregen bij het kanaal hevig tegenvuur. Hierop verspreidden en verscholen de Duitsers zich over het gehucht Den Brand in het huidige Brandevoort. De Duitse soldaten verbleven vooral rondom de woningen aan de Geldropseweg, vlakbij de vier jaar eerder gebouwde betonbrug over het kanaal.

Om de opmars van de geallieerden te vertragen vatten de Duitsers het plan op om de brug op te blazen. Een van de bewoners, Pierre van Dijk, had zelfs gezien dat de 'kruitpakketjes' al op de zuilen van de brug waren aangebracht. Ook de Engelse soldaten, die in de naaste omgeving van het Oudven verbleven, waren hiervan op de hoogte. Zij kregen het commando de brug te behouden en de Duitsers zo nodig uit te schakelen.

Op donderdag 21 september 1944 was het de hele dag stil. Vroeg in de avond werd het zelfs angstig stil. Duitse soldaten hadden de bewoners van de huizen in de buurt van de brug aangeraden de omgeving te verlaten. De soldaten hadden immers de opdracht gekregen de brug op te blazen en de explosie en rondvliegende brokstukken konden groot gevaar opleveren. Daarnaast zouden er misschien felle gevechten uitbreken. Door aan te vallen probeerden de Engelse soldaten deze Duitse actie te voorkomen.

Na de waarschuwing door de Duitse soldaten, zochten de bewoners rondom de brug een veilig heenkomen bij familie in het dorp. Marinus Sloots met zijn gezin en de families Verheijen, Van de Reek en Van der

Putten kozen ervoor de eerder gemaakte schuilkelders in te gaan. Echt veilig waren de eenvoudige schuilkelders niet. Ze bestonden uit een flink gat in de grond met een aarden wal en daaroverheen een eenvoudig afdak van platen, takken en bladeren als beschutting tegen regen en wind. Op de afbeelding ziet u de situatieschets. Achterin de tuinen van Van de Reek, Verheijen en Sloots ziet u de schuilkelder ingetekend. Die van Sloots en Verheijen grensden aan elkaar maar hadden wel elk een eigen ingang.

Ligging schuilkelders Den Brand, situatieschets. (Ad Hermens)

Familiedrama Sloots

De schuilkelders waren bestand tegen licht geweer vuur van opzij, maar niet tegen inslagen van bovenaf. In de schuilkelders zaten de families naast en tegenover elkaar. Krap, maar ruim genoeg om te wachten totdat buiten het geweld afgenomen zou zijn.

De schuilkelders kwamen middenin de linie te liggen van heftig mitrailleur- en mortiervuur door zowel de geallieerden aan de Mierlose kant van het kanaal (Ellenaar, Oudven en Luchen) als door de Duitsers aan de Mierlo-Houtse kant.

De familie Vorstermans, woonachtig in het witte huis op de hoek van de Geldropseweg en Brandevoort, had hun woonhuis verlaten om hun toevlucht verderop te zoeken in het gehucht Schuilen. Amper een paar honderd meter van huis moesten zij in allerijl

dekking zoeken in een diepe sloot, verrast door hevige aanvallen met mitrailleurs en granaten. Vanuit hun schuilplaats hadden zij zicht op het hele terrein in de richting van het kanaal en de betonbrug. Na enige tijd zag de familie de eerste Engelse tank over de brug komen, direct gevolgd door meer voertuigen en soldaten. Ze trokken in de richting van Mierlo-Hout.

Veel Duitsers gaven zich spontaan over aan de Engelsen. Alle buurtgenoten dachten dat het ergste leed geleden was en dat de omgeving redelijk veilig was. De familie die dekking had gezocht in de sloot, keerde dan ook opgetogen huiswaarts. Halverwege kwamen ze hun hevig geëmotioneerde buurman, Heng van der Putten, tegen. Compleet ontdaan bestaakte hij het gezelschap en stamelde vol ongeloof: "Leven jullie echt nog, mankeren jullie echt niets? Dat kan toch niet, het was nog nooit zo erg, iedereen is dood." Hij vertelde dat hij had gezien dat er een granaatslag was geweest in de schuilkelders bij de

families Sloots en Van de Reek en dat er vele doden te betreuren waren. Mogelijk een afzwaai van een mortiergranaat had de schuilkelders getroffen.

De gevolgen waren desastreus voor de familie Sloots. Alle gezinsleden die zich in de schuilkelder bevonden waren op slag gedood, dit ten gevolge van de ernstige verwondingen en/of te grote luchtdruk. Marinus Sloots, 51 jaar, en zijn vrouw Maria van Oosterhout, 48 jaar, en vijf van hun kinderen: Anna (19), Henrica (16), Theo (13), Gerard (12) en Martien (9).

Eén gezinslid van de familie Sloots ontkwam aan de dramatische gebeurtenis. De oudste zoon Frans was door de Nederlands-Duitse overheid in het voorjaar van 1944 opgeroepen verplicht deel te nemen aan de Arbeidsdienst. Hiervoor werd hij gestationeerd in een kamp in de omgeving van Zeist. Hij werd daar opgeleid om te werken in de civiele sector, zoals het repareren van bruggen en het aanleggen en onderhouden van wegen.

Omdat het gevaar dreigde dat afdelingen van de

Het gezin van Marinus Sloots en Maria van Oosterhout. Geheel rechts op de foto staat zoon Frans. Hij was de enige die het drama overleefde.

Arbeidsdienst gedwongen zouden worden voor de Duitse Wehrmacht te werken, stroomden op Dinsdag 5 september de kampen leeg. De weg naar het zuiden was echter nog geblokkeerd, waardoor Frans noodgedwongen langer in Zeist moest blijven. Frans wist dat de familie Meulendijks, die bij zijn ouders in de buurt woonde, kennissen had in Zeist. Bij die familie klopte hij aan en daar mocht hij onderduiken. Zo voorkwam hij dat hij werd gedeporteerd naar Duitsland.

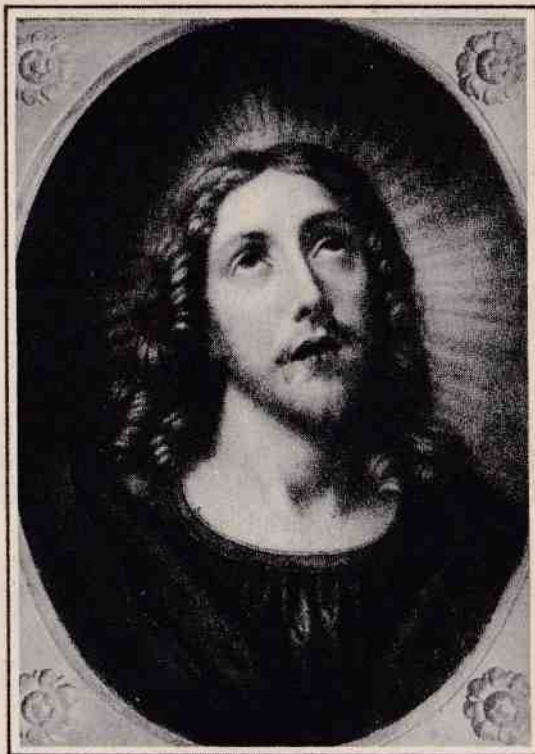
Inmiddels had de hongerwinter zijn intrede gedaan. Volkomen verzwakt en uitgeput overleefde Frans die barre periode. Hij probeerde naarstig contact te krijgen met zijn familie in het inmiddels bevrijde Brabant. Omdat alle telefoonverbindingen waren vernietigd was dit moeilijk, zo niet onmogelijk. Waarschijnlijk kwamen brieven van hem op het huisadres niet of veel later aan; hij ontving in elk geval geen enkele reactie.

Na verloop van tijd kwam een brief wel aan bij de nieuwe bewoner van zijn ouderlijk huis, de familie

Schalks uit Mierlo-Hout. Deze brief werd door hen aan de gemeente doorgespeeld. Na overleg met het gemeentebestuur beantwoordde pastoor Van Lierop de brief. Frans, nog steeds verblijvend in Zeist, ontving zodoende maanden na de noodlottige gebeurtenis in Mierlo een brief waarin hij verzocht werd zo snel mogelijk naar huis te komen in verband met onverwachte ontwikkelingen in de thuissituatie. Na een overhaaste en moeizame reis naar Mierlo kreeg Frans te horen wat zijn familie was overkomen.

Zijn vader, moeder, zusjes en broers waren begraven in een verzamelgraf op het parochiekerkhof van Mierlo. In het langgerekte graf werden naast de familie Sloots ook de andere slachtoffers van Den Brand begraven.

Bij thuiskomst, zich letterlijk alleen op de wereld voelend, was Frans zijn ouderlijk huis leeggehaald. Het werd tijdelijk door voor hem onbekende mensen bewoond. Groot was zijn verdriet. Opvang door instanties was er niet. Frans moest zijn problemen zelf oplossen.

Glorierijke Verlosser en Zaligmaker,
geef, dat wij door Uwe verdiensten
het eeuwig leven verkrijgen.

A.C.L.

861

Bid voor de Zielerust van

**Marinus Sloots, Maria v. Oosterhout en
hunne kinderen Anna, Henrica, Theo,
Gerard en Martien, voor Gerardus
Meulendijk, Alphons en Christiaan van
de Reek, Antoon Verheyen, Henrica
Kramer en Daniël, Johannes v. d. Putten**

allen droeve slachtoffers van het oorlogsgeweld,
dat Mierlo teisterde op 21 September 1944.

Weest bereid, want op een uur, dat gij er niet aan
denkt, zal de Zoon des menschen komen.

Doch de rechtvaardige, al wordt hij door den dood
verrast, zal in vrede zijn.

De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, ge-
lijk het den Heer behaagd heeft, zoo is het geschied;
de Naam des Heeren zij gezegend. Zalig zijn degenen,
die God beminnen en zich aan Zijnen H. Wil on-
derwerpen.

Dierbaren, gij zijt nu wel bedroefd, doch troost u:
wij sterven wel, maar onze liefde sterft niet, — wij
zullen u beminnen in den hemel, gelijk wij u op
aarde bemind hebben en eenmaal zullen wij u weer-
zien, dan zal uw hart blijde zijn en niemand zal u
uwe vreugde ontnemen. Vergeet ons niet en voert
ons door uwe gebeden tot God.

Vrienden en kennissen, eene herinnering in uwe ge-
beden, zietdaar wat wij van uwe liefde verwachten.

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil,

(300 dagen afl.)

H. Verhagen-de Reijdt, Helmond.

Bidprentje voor de 13 slachtoffers van den Brand.

Alphons van de Reek.

Christian van de Reek.

Daniel van der Putten.

Geert van Oosterhout, een ver familielid, bood aan Frans voor onbepaalde tijd in zijn huis op te vangen. Geert woonde in Mierlo vooraan in de Wilhelminastraat, die toen nog Lindenstraat heette. Ondanks de duisternis die er in Frans zijn leven was gekomen, mocht de dood, die hij zo nadrukkelijk had ervaren, niet het laatste woord hebben. Omringd door de goede zorgen van de familie van Oosterhout sterkte Frans langzaam aan en moest hij proberen het enorme verlies te verwerken.

Broers Van de Reek

De familie Van de Reek had een schuilkelder in hun tuin gebouwd, op korte afstand van de schuilkelders van Verheijen en Sloots. Alphons en Christiaan van de Reek hadden er ijverig aan meegeholpen. Ze hadden een gat gegraven en het uitgespitte zand op de rand gegooid. De kuil die ongeveer tachtig centimeter diep was, werd daardoor extra verhoogd. Op deze aarden wal hadden ze een oud biljarttafelblad geplaatst. Het blad hadden ze uit de schuur gehaald van het ouderlijk huis, café Van de Reek. Ter camouflage waren er nog wat takken opgegooid. Het geheel gaf beschutting tegen regen en wind. De inzittenden zouden ook beschut zijn tegen licht geweervuur, maar voor inslag van bovenaf was de schuilkelder niet gemaakt en ook niet geschikt.

Toen na de waarschuwing door de Duitsers dat de brug zou worden opgeblazen iedereen zijn plaats in de schuilkelder had ingenomen, vonden ze de ruimte wel erg klein. Ze zaten te dicht op elkaar. Enkele

gezinsleden, onder wie de pas 10-jarige Lambert, boden aan de schuilkelder te verlaten en naar de achterbuurman Pierre van Dijk op de Kaldersedijk te gaan. Daar was nog ruimte in hun beschuttingsplaats en die bood voldoende bescherming. Er waren op dat moment al beschietingen over en weer. Halverwege zijn tocht naar van Dijk hoorde Lambert een harde knal. Hij wist meteen dat de schuilkelder van zijn familie en/of die van de burens was geraakt. Direct na het luwen van de strijd gingen de naaste burens haastig naar de schuilplaatsen van de families Verheijen, Van de Reek en Sloots.

Daar aangekomen was het een afgrijselijk gezicht om te zien hoe iedereen was gedood. Met hulp uit het dorp werden de slachtoffers geborgen. Onder hen waren de twee broers Alphons (22 jaar oud) en Christiaan (17 jaar oud) van de Reek.

Logeetje en opa

Tijdens de mobilisatietijd en in het begin van de oorlog werd de Rotterdamse soldaat Kramer door het Nederlandse leger naar Mierlo gezonden. De opdracht was de pas afgebouwde nieuwe betonbrug over het Eindhovens Kanaal te bewaken. Zijn legereenheid was voor geruime tijd ingekwartierd bij de familie Verheijen. Samen met zijn medesoldaten had hij daar een relatief goede tijd. Het was er gezellig toeven. Na afloop van zijn termijn, of mogelijk door overplaatsing, vertrok soldaat Kramer uit Mierlo. In Rotterdam waren het oorlogsgeweld en de spanningen groot. Iedereen had van de invasie in Normandië

gehoord, maar niemand had er vertrouwen in dat Rotterdam op korte termijn bevrijd zou worden. Begin september zag het er slecht uit, ook voor het gezin van Kramer. Er was grote armoede, geen eten en geen brandstof. De Hongerwinter 1944-1945 naderde.

Kramer wist dat de bevrijding van het zuiden, waaronder Mierlo, spoedig te verwachten was. Hij wist ook dat hij vier jaar eerder, als soldaat ingekwartierd bij de zorgzame familie Verheijen, een goede tijd had gehad. In overleg besloot hij dat zijn dochtertje Henrica (Riky) tijdelijk naar Mierlo zou gaan om daar de bevrijding van Rotterdam af te wachten. Haar aankomst was kort voor de bevrijding van Mierlo. Riky was samen met Opa Meulendijk in de schuilkelder van Verheijen aanwezig toen de fatale granaat insloeg.

Zowel Riky (12) als opa Gerardus Meulendijk (77) vonden daarbij op dramatische wijze de dood. Gerardus was de vader van de vrouw van Verheijen, geboren in Nuland op 28 mei 1867 en woonachtig in Eindhoven. Ondanks de oorlogsgevaaren was hij tijdelijk in Mierlo bij zijn familie.

Eén van de dertien

Pierre Verheijen plaatste op 21 september zijn zoon Anthonius (9 jaar oud) en zijn tweede, lichamelijk gehandicapte zoon in allerijl in de schuilkelder van Sloots en Verheijen. Daarin zaten inmiddels zijn vrouw en ook de familie Sloots, opa Meulendijk en Henrica Kramer. Uit gesprekken met toenmalige buurtbewoners is duidelijk geworden dat Pierre zelf ook in de schuilkelder heeft gezeten. Van het gezin Verheijen zaten er zodoende vier personen. Hiervan hebben drie het overleefd. Anthonius was gruwelijk verminkt en overleed helaas.

Dertiende slachtoffer

Op 21 september 1944 vielen er op Den Brand dus twaalf slachtoffers door oorlogsgeweld. Pierre van Dijk - wonende aan de Kaldersedijk - had de droeve burenplicht op zich genomen om in de naaste omgeving de burens te informeren over de gebeurtenissen die zich hadden afgespeeld in de schuilkelders van Sloots, Verheijen en Van de Reek. Op zijn route kwam

De nieuwe brug aan de Geldropseweg over het Eindhovens Kanaal. Buurtbewoners en kinderen hadden op de brug gezongen, gedanst, gesprongen en uitbundig met vlaggen gezwaaid.

hij een familielid van Daniël van der Putten tegen die hem vertelde dat er hemelsbreed honderd meter daar vandaan een dertiende slachtoffer werd gemaakt.

Daniël van der Putten en Johanna Maria van der Zanden woonden met hun gezin aan de Kaldersedijk. Ze hadden zes kinderen. Toon was de oudste. Hun tweede kind was Miet, dan kwamen zoon Jan, dochter Annie en Bertha. Riek was de jongste van het gezin.

Op de dag dat Annie de geschiedenis vertelde, 10 juni 2011, waren alle andere gezinsleden inmiddels overleden. Zij was de enige die het oorlogsgeweld dat hun gezin zo hard trof, kon navertellen. Uit haar verhaal is het volgende afkomstig:

De bewoners van Den Brand waren in de veronderstelling dat zij al waren bevrijd van de Duitsers. Vooral kinderen hadden op de brug staan zingen en dansen van blijdschap, zo ook de kinderen van Daniël van der Putten.

Op 21 september was de geallieerde aanval op de vijand in voorbereiding. Tegen de avond kwam Pierre van Dijk zijn burens, onder wie de familie Van der Putten, waarschuwen dat er groot gevaar was en dat ze zo snel mogelijk dekking moesten zoeken in de schuilkelder.

Daniël van der Putten woonde naast het huis van zijn broer Jan aan de Kaldersedijk. Als erfafscheiding was er een greppel tussen de twee percelen gegraven. Bij het horen van dreigend oorlogsgevaar in hun omgeving hadden de broers uit voorzorg een schuilkelder gemaakt. De greppel hadden ze verbreed en uitgediept. Tegen eventueel slecht weer hadden ze er van balkjes en blikken plaatwerk een eenvoudig dakje op gemaakt. Er was niet veel ruimte, maar met een gering aantal personen konden ze er voor enkele uren beschutting vinden.

Toen de nood 's avonds groot was vluchtte Daniël van der Putten met zijn vrouw en zes kinderen de schuilkelder in. Op het nippertje zaten allen veilig en dicht bij elkaar. Net binnen begonnen buiten over en weer de beschietingen. In doodsangst wachtte het gezin tot het weer stil zou zijn. Moeder bad voor en het gezin bad na. Vurig smeekte zij onze Lieve Heer dat het allemaal goed zou aflopen.

Daniël die als laatste het onderkomen was binnengegaan keerde terug naar de uitgang. Hij wilde als vader kijken welke gevaren zijn gezin nog konden bedreigen. Misschien moest hij nog extra veiligheidsmaatregelen treffen. Juist op het moment dat hij zijn hoofd naar buiten stak, explodeerde op korte afstand een granaat. Scherven vlogen in het rond. Een daarvan trof Daniël in het oog.

Andere getuigen wisten te vertellen dat Daniël door geweervuur werd getroffen in zijn oog. Hoe dan ook, hevig bloedend riep hij om hulp. De ongedeerd gebleven gezinsleden trokken hevig geschrokken Daniël terug de schuilkelder in. Het was vreselijk te zien dat het oog geheel uit de oogkas was gerukt. Zijn hele gelaat zat onder het bloed. Twee Duitse soldaten die vlakbij waren hadden de granaatslag gezien en kwamen direct eerste hulp verlenen.

Nadat Daniël's wonden provisorisch waren verbonden moest het gezin nog een tijdlang in de schuilkelder blijven. Toen de beschietingen minder werden, ging de oudste zoon Toon een Engelse legerarts verwittigen. Deze arts was ingekwartierd op de boerderij van Sengers op het Oudven. Bij het kanaal aangekomen mocht Toon in eerste instantie niet verder. Men was bang dat hij, als de brug verloren zou gaan, niet meer terug zou kunnen naar zijn familie, of dat hem iets ernstigs zou overkomen. Een van de soldaten had voor hem de boodschap overgebracht aan de legerarts. De geneesheer ging direct met hem mee. Hij onderzocht Daniël en verbond zijn verwondingen opnieuw. Zijn advies was om zo snel mogelijk naar het ziekenhuis te gaan om daar specialistische hulp te vragen.

Toen de strijd wat geluwd was, werd Daniël in huis op een geïmproviseerd bed gelegd. Kort daarna legden familieleden en burens het slachtoffer op een bakfiets. Ze vonden het verstandiger eerst een bezoek te brengen aan dokter Kerssemakers in de Brugstraat. De huisarts kon geen andere medische hulp verlenen dan de wond verzorgen. "Ik ben huisarts en geen oogarts. Van ogen heb ik geen verstand. Ga maar zo vlug mogelijk naar het ziekenhuis in Geldrop," zei hij resoluut. Twee burens brachten Daniël naar het Sint Anna. Na een moeilijke tocht kwamen ze er aan. De oogarts was er echter niet, omdat hij dienst had in een Eindhovens ziekenhuis. Per bakfiets ging het daarom door naar Eindhoven. Het was inmiddels 5 uur in de nacht toen Daniël er na behandeling kon worden opgenomen en de hulpverleners huiswaarts konden keren. Emotioneel werd er verslag gedaan aan familie en burens.

In de namiddag ging moeder Van der Putten met enkele andere familieleden in gespannen afwachting naar het Eindhovens ziekenhuis. Hopelijk zou Daniël nog in leven zijn. Daar aangekomen deelden het verplegend personeel en de oogarts hen echter mede dat hij in de voormiddag was overleden. Hartverscheurend waren de taferelen die zich afspeelden bij het dode lichaam. Verdrietig verlieten zij het ziekenhuis en gingen weer huiswaarts.

Thuis trof moeder alle voorbereidingen voor de begrafenis. Twee dagen later reed buurman Jan Jansen met paard en boerenkar naar Eindhoven om het stoffelijk overschot op te halen. Vanaf het ziekenhuis ging het in Mierlo rechtstreeks naar de kerk. Na een sobere maar indrukwekkende afscheidsdienst werd Daniël naar zijn laatste rustplaats op het parochiekerkhof gebracht. Hij werd in het verzamelgraf gelegd waarin ook de andere slachtoffers van de ramp op Den Brand werden begraven.

Dodelijk gewond

We schrijven september 1944. De dagen op de grens van de oorlog en bevrijding van Mierlo en Mierlo-Hout. Antoon Manders was, met onder andere Piet Manders, vanuit Mierlo op weg naar Helmond over de Houtse Parallelweg. Juist toen zij bij de Spoorbrug over de Zuid-Willemsvaart waren, zagen ze angstige en verwarde mensen. Even verderop zagen ze dat er een aantal doden langs en op de weg lagen. Klaarblijkelijk slachtoffers van recente geweldpleging.

Plotseling werden ze nabij het Helmondse stadspark beschoten. Piet wist ondanks zijn verwondingen te ontkomen. Antoon was echter zwaarder gewond en kon nog het stadspark in vluchten. Later werd hij bij de hulppost in de Wilhelminaschool binnengebracht. Hij bleek een levensbedreigende verwondingen te hebben. De dienstdoende arts constateerde een schotwond in de rechterschouder. Het projectiel had inwendig veel verwoest en was dwars door het rechterdeel van de buik weer naar buiten gegaan. Onderzoek in het overlijdensregister van de gemeente Helmond wijst uit dat Anthonius Manders op 23 september op een onbekend uur is overleden. Hij was 34 jaar oud, wever van beroep en woonde in de Brugstraat 21 te Mierlo. Hij was een zoon van Frans en Petronella Manders-Manders.

Antoon Manders was dus geen slachtoffer op Den Brand. Hij wordt op deze plaats vermeld omdat hij zijn laatste rustplaats vond in hetzelfde verzamelgraf voor de oorlogsslachtoffers op de H. Lucia begraafplaats. Waarschijnlijk was dat een keuze van het gemeentebestuur van Mierlo.

Het verzamelgraf op de Heilige Lucia begraafplaats waarin de slachtoffers van Den Brand werden begraven.

Bevrijding bracht meer verdriet

De tegenstand in Mierlo-Hout was voor de geallieerden aanzienlijk, zoals uit de beschrijving van de gebeurtenissen op Den Brand al bleek. In Mierlo-Hout zijn dan ook meer slachtoffers gevallen dan in Mierlo. Pastoor van Lierop schreef in zijn dagboek: “1944 bevrijding op 21 september: Op Den Brand bij den Steenen brug kwamen 13 parochianen daarbij deernlijk om het leven. Behoudens dit treurige gebeuren kwam onze parochie er schitterend vanaf.”

In oktober zouden er in zijn parochie nog enkele slachtoffers te betreuren zijn, maar daarover later meer. In Mierlo-Hout waren de schermutselingen gevaarlijker voor de bevolking. Met name bij de bevrijding vielen daar verschillende slachtoffers. Maar eerst het verhaal van de kinderen Van Wetten die net voor de bevrijding als slachtoffers te betreuren waren.

Gewoon onderweg

De familie Van Wetten kwam oorspronkelijk uit Aarle-Rixtel. Dochter Henriëtte werd daar geboren op 2 december 1924. Wimke, haar jongere broertje werd bijna dertien jaar later geboren, namelijk op 5 april 1937. Broer en zus konden het goed met elkaar vinden en trokken er dikwijls samen op uit. Zo ook op vrijdag 1 september 1944.

Ze gingen via de Houtse Parallelweg in de richting van de spoorbrug in Helmond. Het was 's morgens nog vroeg. Plotseling hoorden zij de angstaanjagende geluiden van een overvliegend vliegtuig. Henriëtte ontfermde zich als een ware moeder over Wimke. Ze besloten om van de straat af te gaan en dekking te zoeken in een gang tussen twee woningen aan de Parallelweg, bij de familie J. Bosch op huisnummer 26.

Kort daarna kwam het vliegtuig terug en het geluid werd steeds harder, meteen opgevolgd door een hevige explosie. Beide kinderen verloren op tragische wijze het leven. Mierlo-Hout was in shock. Iedereen treurde om dit afgrijselijke oorlogsgeweld.

Door granaatscherf getroffen

Op 20 september 1944 waren de geallieerden vanuit Mierlo opgetrokken naar Mierlo-Hout, met zoals gezegd als doel Helmond te veroveren op de Duitsers. Mierlo was al vrij en de bewoners aan de Hoofdstraat

in Mierlo-Hout stonden de soldaten massaal en enthousiast op te wachten. Ook zij zouden vanaf nu bevrijd zijn. Iedereen verkeerde in een feestroes. Een eindje verderop, bij de spoorlijn Eindhoven-Helmond, stootten de bevrijders op heftig tegenvuur van de Duitsers. Er werd hard gevochten en er viel een groot aantal slachtoffers. Om burgerslachtoffers in Mierlo-Hout en Helmond-West te voorkomen besloten de geallieerden rechtsomkeert te maken en zich terug te trekken.

Ter hoogte van de Koeveldsepad waren de burens bij elkaar gestroomd. Tegen de kopzijde van Pietje Raijmakers' boerderij werd er al gezongen en een stevige borrel op de vrijheid gedronken. In verwarring zagen zij toe hoe de Engelsen soldaten echter terugkwamen en zich met grote spoed weer in de richting Mierlo begaven. Ze werden achterna gezeten door de Duitsers die met geweervuur en granaten, over en weer, de terugtrekkende troepen verjoegen.

Op en rond het erf werd door de kinderen uit de buurt gespeeld. Ook het 10-jarige zoontje Marie van Piet Raijmakers vermaakte zich prima en speelde met zijn kameraadjes. Plotseling was er een harde knal te horen. Er was een granaat gegooid. De explosie richtte grote schade aan. Er was paniek. De boerderij brandde deels af.

Marie was door een scherf in zijn zij geraakt. Het kind bloedde hevig en werd samen met zijn broer

Henriëtte en Wimke van Wetten.

Frits, die ook gewond was, naar het ziekenhuis in Geldrop vervoerd. Helaas, het vrolijke kereltje Marie, overleefde het niet. Hij stierf op 23 september 1944 aan de gevolgen van de granaataanslag. Op de grafsteen van Marie op het parochiekerkhof te Mierlo-Hout is te lezen: 'Toen onze vrijheid was verworven, ben ik door 's vijands lood gestorven.' Moeder Mia Raijmakers was vanzelfsprekend zeer aangedaan door het verlies van haar jongste zoon. Toen ze later weer in verwachting raakte en een gezonde dochter ter wereld mocht brengen, noemde ze haar Marina. Daardoor werd de naam van haar gestorven zoon doorgegeven.

Nog in de wittebroodsweken

Jan van Berlo werd geboren op 3 april 1920, als 4e kind in een gezin van 7 kinderen. Zijn vader, "Janus de Zandboer" had een boerderij aan de Hortschedijk in Helmond, op de grens met Mierlo-Hout. De familie behoorde tot de parochie St. Lucia en alle kinderen gingen er naar school. Ook hun sociale leven speelde zich voornamelijk af op 't Hout. Het hele gezin werd ingezet bij het draaiende houden van het gemengd boerenbedrijf. Jan had daarin als jongen al vroeg een belangrijke rol bij het zware werk, ook omdat het gezin 5 meisjes telde. Door hun gezamenlijke inzet ging het ook in de crisisjaren voorspoedig met het bedrijf.

Als Jan 17 jaar oud is komt zijn vader te overlijden. De last van de boerderij komt dan voor een groot deel op zijn jonge schouders te liggen. Een lastige opgave, maar Jan is erg gemotiveerd om er iets van

Het 10-jarige jongetje Marie Raijmakers werd door een granaatscherf dodelijk getroffen.

te maken. Hij wordt immers gezien als degene die te zijner tijd de boerderij zal gaan overnemen.

De oorlogsjaren gaan zonder al te veel problemen voorbij. Jan leert in die tijd zijn latere vrouw kennen, Marietje van den Broek, een boerendochter uit Helmond. De twee liggen elkaar zo goed dat ze besluiten te trouwen en de boerderij over te nemen. Activiteiten om die overname te legaliseren zijn dan al in gang gezet. Ze trouwen op dinsdag 29 augustus 1944. Het was een onbewolkte enigszins frisse dag, 19°C. Ten huize van de bruid werd met de hele familie feest gevierd. Een mooie Brabantse bruiloft op een dag in oorlogstijd.

In afwachting van de formele overdracht ging het

De mooiste dag van Jan van Berlo en Marietje van den Broek was hun trouwdag. Hier staan ze samen met hun ouders op de foto, amper drie weken voor de fatale inslag.

bruidspaar bij de familie van Berlo op de boerderij wonen. De geallieerden waren op 6 juni 1944 in Normandië geland. Parijs, Brussel en delen van Frankrijk en België waren al bevrijd. De bevrijding en daarmee het einde van de oorlog kwam steeds dichterbij. Eind augustus, begin september 1944 concentreren zich steeds meer militairen in Helmond en omgeving. Er worden tactisch belangrijke posities ingenomen, schuttersputten gegraven en tankversperringen aangelegd. De militaire activiteiten nemen steeds meer in omvang toe. Er hangt een onheilspellende dreigende sfeer. De bevolking is bang voor wat er gaat gebeuren. Voor velen een reden op de vlucht te slaan richting Mierlo. Tijdens de ochtend van vrijdag 22 september 1944 trekken Engelsen troepen met tanks en gevechtsvoertuigen Mierlo-Hout binnen. Strategische doelen worden onophoudelijk onder vuur genomen. Woningen gebombardeerd, bruggen opgeblazen en boerderijen in brand geschoten. Op veel plaatsen bevinden zich nog Duitse mitrailleurnesten die hardnekkig weerstand bieden. De familie van Berlo heeft zelf achter de boerderij een schuilkelder gebouwd. Als het luchtalarm gaat zoeken ze hierin een veilig heenkomen. Op de voormiddag van vrijdag 22 september 2014, alarm.....!!!!

In de omgeving wordt hard gevochten. Rondom kanongebulder, geweschoten, overvliegende mortiergranaten en mitrailleurvuur. In de schuilkelder angstige en biddende mensen. Op het moment dat vlakbij een granaat ontploft bevindt Jan van Berlo zich in de nabijheid van een luchtgat bij de ingang van de schuilkelder. Hij wordt dodelijk getroffen door via dat gat de kelder binnenvliegende granaatscherven. Hij is drie weken getrouwd, zijn vrouw zwaar gewond en zwanger. Het is dan 10.30 uur.

Jan van Berlo, een aimabele man, een van de velen die op het einde van de oorlog helaas nog het slachtoffer werden van oorlogsgeweld. Alles wat hij en zijn vrouw van het leven mochten verwachten werd in een klap teniet gedaan.

Van een getuige hoorden we: "Zittend en met angst zaten de familieleden in hun schuilplaats. Jan van Berlo probeerde er samen met zijn ouders de moed in te houden. Om de spanning enigszins te breken had hij kort voor de inslag een opmerking gemaakt die Jan eigen was: Altijd blijven hopen en nooit de moed opgeven. Tegen de ouderen zei hij: Nog even volhouden, het kan niet lang meer duren en dan kunnen we echte Engelse sigaretten roken. Of hij tot de kinderen ook nog een opbeurend woord sprak is mij niet bekend."

Dekking in de beemd

Tijdens de gevechten in Mierlo-Hout, bij de overweg van de spoorlijn Eindhoven-Venlo, was zeer spannend. Veel Houtenaren vertrouwden het niet en met groepen trokken ze 22 september 1944 de beemd in. Frans Kornuit, geboren op 16 april 1880, was woonachtig in de Kardinaal van Enckevoirtstraat. Hij was hooguit enkele honderden meters van huis vandaan toen in zijn omgeving een granaat tot ontploffing kwam. Frans werd getroffen en kwam ten gevolge van zijn verwonding op 22 september te overlijden. Twee medevluchtelingen waren Hannes en Marie van Kilsdonk. Ook zij waren naar de beemd gevlucht. Door de explosie verloor Marie haar arm. Hannes kreeg een granaatscherf in zijn bil.

Bij de spoorlijn

Louis van de Kerkhof was oud-politieman. Uit zijn carrière heeft hij de bijnaam 'De Spleet' overgehouden. Hoe hij aan deze naam is gekomen is niet bekend. Het enige aanknopingspunt over zijn dood dat werd gevonden is een vermelding in een lijstje zonder bronvermelding of datering. Andere namen die daar staan vermeld kloppen.

Zekerheidshalve hebben we Louis ook in dit herdenkingsdocument opgenomen. Volgens de vermelding is hij naast de spoorlijn Eindhoven-Venlo onder Mierlo-Hout, in de nabijheid van wachtpost 36, omgekomen. Het is bekend dat daar in september 1944 heftig werd gevochten. Waarschijnlijk is Louis van de Kerkhof bij deze vuurgevechten om het leven gekomen.

Frans Kornuit werd in de beemd door een granaatscherf getroffen.

Verkeerde tijdstip en plek

We keren terug naar het begin van de oorlog. Ook toen was Mierlo-Hout een plek waar de oorlog grote gevolgen had. De spoorlijn van Eindhoven naar Venlo was een strategisch doel omdat via deze weg oorlogsmaterieel kon worden aangevoerd. En dan woonde er ook nog een Duitser die contacten had met hooggeplaatste nazi's in dit dorpsdeel. Reden genoeg voor de Engelsen om Mierlo-Hout te bestoken.

Bombardement Parallelweg

In de nacht van 23 op 24 mei 1940 was de oorlog nog maar enkele weken oud en in Mierlo-Hout was het al echt menens. Een mooie lentedag eindigde in een drama.

Op de hoek van de Zuid-Parallelweg en de Kardinaal van Enckevoirtstraat woonde Alex Heldens, 58 jaar oud, van beroep fabrieksarbeider. In bed liggend net na middernacht hoorde hij het geronk van Britse vliegtuigen. Het geluid beangstigde hem en hij besloot uit bed te gaan.

Door het raam naar buiten kijkend zag hij dat de schilder Sjef Spoormakers (45), Frans van de Kimmernade (45) en Harrie Smits (29) druk met elkaar in gesprek waren. Met gespannen gezichten staarden zij naar het luchtruim. De vliegtuigen kwamen laag overvliegen en koersten in oostelijke richting.

Volgens de buurtbewoners was er niets te vrezen. De vliegtuigen waren beladen met bommen en die

zouden ze, naar verwachting, boven het Ruhrgebied afwerpen. Daarmee zouden ze de Duitsers midden in het economische hart raken.

Naar alle waarschijnlijkheid was er vanuit Engeland ook een Britse bommenwerper opgestegen met een speciale opdracht om in Mierlo-Hout een woonhuis aan de Zuid-Parallelweg vlak naast de spoorlijn te bombarderen. Rijkscommissaris Arthur Seyss-Inquart, een van de 22 grootste nazi's en oorlogsmisdadigers, was volgens de laatste informatie op bezoek bij Fritz Potzler, een Duitse industrieel die met zijn gezin aan de Zuid-Parallelweg 22 woonde.

Was het bewuste toestel opgestegen om juist dat huis te bombarderen? Was het de bedoeling dat Seyss-Inquart en de industrieel op deze wijze werden uitgeschakeld? Of was het een reguliere aanval op de spoorlijn?

Alex Heldens en het buurtende drietal op de straathoek zagen dat een vliegtuig boven het dorp bleef rondcirkelen. Om beter te kunnen zien schenen de mannen met zaklampen in de lucht. Bovendien stond een stukje verderop een schilderskar met de burry omhoog. Mogelijk heeft de piloot de schilderskar in combinatie met de zaklampen voor een luchtverdedigingswapen aangezien.

Na het afvuren van een lichtkogel werd er meteen een bom afgeworpen die het woonhuis van Alex Heldens zwaar beschadigde. Heldens en de drie mannen op straat werden onmiddellijk gedood. Frida, de echtgenote van Alex raakte gewond.

Het kan haast niet anders of deze aanval was een misverstand. Een bom op het huis van Heldens en daarbij vier onschuldige burgers doden kan geen militaire opdracht zijn geweest. De bom had volgens de Mierlo-Houtenaren een eind verderop op het huis van Potzler moeten vallen.

Een dag later vernamen de burens dat Frida diep in de nacht naar het St. Anthonius gasthuis was overgebracht en het redelijk goed maakte. Haar toestand was niet levensbedreigend.

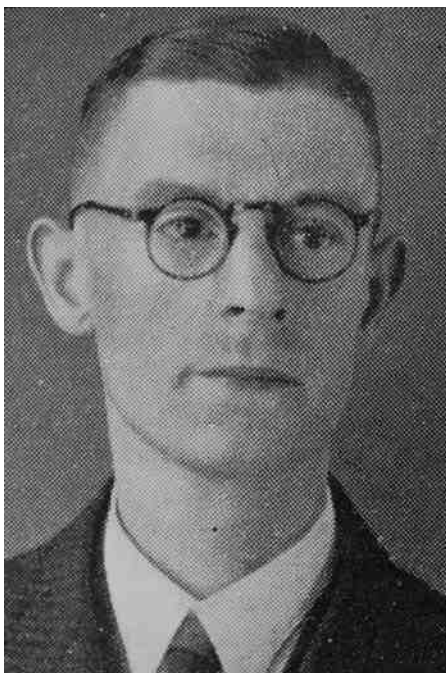
Het zwaar beschadigde woonhuis van Alex Heldens aan de Zuid-Parallelweg - Kardinaal Enckevoirtstraat.

Alex Heldens (fabrieksarbeider).

Frans van de Kimmenade (timmerman).

Harrie Smits (schilder).

Sjef Spoormakers (schilder).

Wat doen bommenwerpers hier?

In oktober 1944 was het vrij rustig in Mierlo. Er waren regelmatig geallieerde troepen in het dorp, maar van de vijand was geen spoor meer te bekennen. Toch was de bezetter van Nederland nog niet verslagen, op relatief korte afstand ging de strijd nog gewoon door. Daarom kon het ook gebeuren dat er vijandelijke vliegtuigen overvlogen, al of niet met een dodelijke lading. Maar waarom zouden ze die lading boven Mierlo laten vallen, daar was eigenlijk geen aanleiding voor. Toch ging het fout.

Recht in het hartje

Op zondag 22 oktober 1944, 's avonds om ongeveer acht uur, stond Gerrit van Hoof uit de Wilhelminastraat (die toen Lindenstraat genoemd werd omdat het Duitse gezag de namen van het koninklijk huis als straatnaam verboden had) in de keuken met zijn buurvrouw Johanna van de Vossenbergrichters te buurten. Het gesprek ging over de teruggekregen vrijheid en de vele plannen die men had voor de naaste toekomst.

Plotseling werd het gesprek verstoord door een laagvliegend vliegtuig dat vanaf de kerk over de Wilhelminastraat in de richting van Loeswijk vloog. Het was een oorverdovend lawaai en de lucht werd felverlicht met roodgloeiende lichtkogels.

Dat was van korte duur. Amper was het felle licht gedoofd of er klonk, opnieuw vanaf de kerk, weer het geluid van een vliegtuig. Zowel Gerrit van Hoof als Johanna van de Vossenbergrichters zochten dekking.

Toontje van de Vossenbergrichters werd door een granaatscherf in het hartje getroffen. Hij stierf in de armen van zijn moeder.

Johanna zat met Toontje, haar tien maanden oude zoontje onder de tafel in de keuken.

Gerrit had in allerijl dekking in de huiskamer gevonden. Hetzelfde vliegtuig gooide in de tweede run een aantal splinterbommen af. Hierbij werd Toontje geraakt. Een kleine granaatscherf was door het met verduisteringspapier beplakte raam de keuken binnengedrongen, afketsend van de spiegel trof die het kind rechtstreeks in zijn hartje. Directe hulp was aanwezig maar mocht helaas niet baten. Toontje stierf in de armen van zijn moeder.

'Ik denk dat ik doodga'

In de Bisschop van Mierlostraat woonden Jan en Coba Rademakers-Meulendijks. Zij waren op de avond van het bombardement samen in de huiskamer sigaren aan het fermenteren. De tabak moest behandeld worden om een sigaar met een betere smaak te krijgen.

Ook hun aandacht werd afgeleid door de felle verlichting buiten. Coba had schoonmaakwerkzaamheden verricht en wilde een emmer schrobwater buiten omgooien. Ze riep haar man: "Jan kom eens vlug kijken". Zodra haar man buitenkwam en het schouwspel aanzag, zei hij tegen zijn vrouw "Nou dat lijkt mij ernstig, er zouden wel eens Duitsers kunnen komen".

De splinterbommen vlogen ook hun kant op. Jan en zijn vrouw doken direct achter hun woning in dekking. Coba lag in de hoek van het huis en de aanbouw tegen de muur. Zij werd door een scherf in haar arm getroffen. De emmer die zij pas had geleegd hield zij ter bescherming voor de borst. Na het luwen van het geweld merkte zij dat ze een diepe wond van circa 10 centimeter in haar onderarm had. Zij bloedde hevig. Later bleek dat de emmer doorzeefd was met grote en kleinere scherven.

Jan, die aanvankelijk op zijn hurken had gezeten, lag inmiddels op de grond, tegen de muur van de aangebouwde keuken. Hij had een groot aantal kleine scherfjes in zijn ribbenkast en daarnaast een grotere scherf in zijn longen. Zijn eerste bezorgde reactie was: "Coba, leefde jij nog?" Hierop kwam het verlossende antwoord: "Ja". Coba stamelde: "En gij Jan, hebben ze jou ook geraakt?". Jan antwoordde: "Ja, ik denk dat ik dood ga".

Buurman Jan Seijkens werd gewaarschuwd. Hij was

snel ter plaatse en heeft geholpen Jan naar binnen te brengen. Zwaargewond en met een moeilijke ademhaling wist Jan hen duidelijk te maken dat het niet goed ging. Hij verwachtte inderdaad dat hij dood zou gaan. Hij sommeerde de anderen zo snel mogelijk de pastoor te waarschuwen. Die kwam met gezwinde spoed en voorzag hem van het sacrament der sterfenden. Kort daarna werd hij door een ambulance-auto opgehaald en naar het St. Antonius ziekenhuis in Helmond vervoerd. Op de operatiekamer kreeg hij de eerste hulp.

Een spannende periode van achteruitgang en herstel trad in. Dagelijks werd Jan verpleegd en kreeg hij bezoek van zijn vrouw of van zijn kinderen. Zo was zoon Martien op 15 december op weg om zijn vader te bezoeken. In het ziekenhuis werd hij door de hoofdzuster opgevangen en kreeg hij te horen dat zijn vader kort daarvoor was overleden.

Onderweg naar huis beraadde hij zich hoe hij het aan zijn moeder, broers en zussen zou gaan vertellen. Ter hoogte van het K.A.V.-huis in de Wilhelminastraat kwam Martien bij toeval pastoor Van Lierop tegen. De eerwaarde zag meteen dat er iets niet in orde was. Haperend wist Martien de pastoor te vertellen

dat zijn vader overleden was. Hij zag er erg tegen op om dit aan zijn familie te moeten gaan vertellen. De pastoor bood aan om met hem mee te gaan en samen de boodschap over te brengen.

Ondanks dat het te verwachten was, kwam het nieuws bij de familie hard aan. Ook de pastoor was zeer emotioneel. Hij hilde met de familie mee. Ook hij had vroeger een van zijn ouders verloren en besefte maar al te goed dat moeder Rademakers alleen met haar grote gezin van negen kinderen verder moest.

Het zwaar getroffen gezin van Jan Babtist Rademakers en Coba Meulendijks. Moeder Coba moest alleen verder met 8 kinderen.

Jan en Jan in concentratiekamp

Er zijn tijdens de oorlog door de bezetter veel Nederlanders opgepakt en gevangen gezet. Een groot aantal van hen is terechtgekomen in een van de concentratiekampen die de nazi's hadden ingericht. De meesten daarvan hebben dat niet overleefd. Gelukkig zijn er vanuit Mierlo niet veel concentratiekampslachtoffers te betreuren geweest, maar twee Jannen kregen er wel mee te maken.

Op transport gesteld

Zaterdag 5 augustus 1944 was een mooie dag. Jan Keijzers, zoon van bakker Louis Keijzers, was samen met een vriend naar zwembad De IJzeren Man in Eindhoven gegaan. Het had niet vervelender uit kunnen vallen, want juist toen was er een razzia door de Duitsers. Iedere aanwezige man moest zich legitimeren. De controle was erop gericht om zoveel mogelijk jongemannen voor de arbeidsinzet in Duitsland te kunnen inzetten. Jan had een persoonsbewijs, afgegeven door de gemeente Mierlo, bij zich. De controleur die tegenover hem stond was Zimmerman, hoofd van de Sicherheitsdienst (SD). Hij was in burger gekleed. Zimmerman was niet van plan het persoonsbewijs terug te geven, terwijl Jan juist probeerde duidelijk te maken dat hij het pasje wel terug wilde hebben. Dringend werd hem gesommeerd door te lopen. Jan zei in zo goed mogelijk Duits dat hij het niet begrepen had. Tegenstribbelen was Zimmerman niet gewend. Hij sloeg Jan en trok zijn revolver. Van schrik sloeg Jan Zimmerman de revolver uit handen. Voor de SD-er was de maat vol. Hij blies op zijn fluitje. Direct kwamen er enkele bewakers en werd Jan gearresteerd.

Kort daarna werd Louis Keijzers in Mierlo-Hout medegedeeld wat zoon Jan was overkomen. Met spoed begaf hij zich naar Eindhoven. Daar vernam hij met afschuw dat Jans bestemming kamp Vught was. Samen met andere arrestanten werd hij er met de trein naartoe gebracht. Vader mocht Jan tijdens de reis vergezellen.

In Vught nam Louis afscheid van Jan, hij kon toen nog niet vermoeden dat dat een afscheid voor altijd was. Via kamp Amersfoort, waar hij geruime tijd verbleef, werd Jan naar concentratiekamp Neuengamme in Duitsland getransporteerd. Maanden later vernam de familie Keijzers van het Rode Kruis dat Jan op woensdag 25 oktober 1944 te Neuengamme, waar-

schijnlijk in het bijkamp Husem-Schwesing, was overleden. Jan leed aan struma. Waarschijnlijk heeft hij geen behandeling of medicatie daarvoor gekregen. Hij werd in het Duitse Lubeck begraven, wanneer is niet bekend.

Verzetsheld opgepakt

Jan van Vlerken werd in Mierlo geboren op 22 maart 1922. Jan was een hardwerkende jongeman met een groot rechtvaardigheidsgevoel. Hij haatte de Duitsers en vervloekte het oorlogsgeweld.

Per toeval kwam hij verzetsmensen tegen en sloot zich bij hen aan. Volgens Jan deden zij goed maar gevaarlijk werk. Herhaaldelijk had hij met hen

Jan Keijzers die om een onbenullig incident werd gearresteerd tijdens een razzia.

daarover gesprekken. Alles moest natuurlijk geheim blijven. Ook zijn vriendin en zijn ouders mochten niets of maar heel weinig van zijn werk bij de ondergrondse weten. Het zou hen alleen maar in gevaar kunnen brengen.

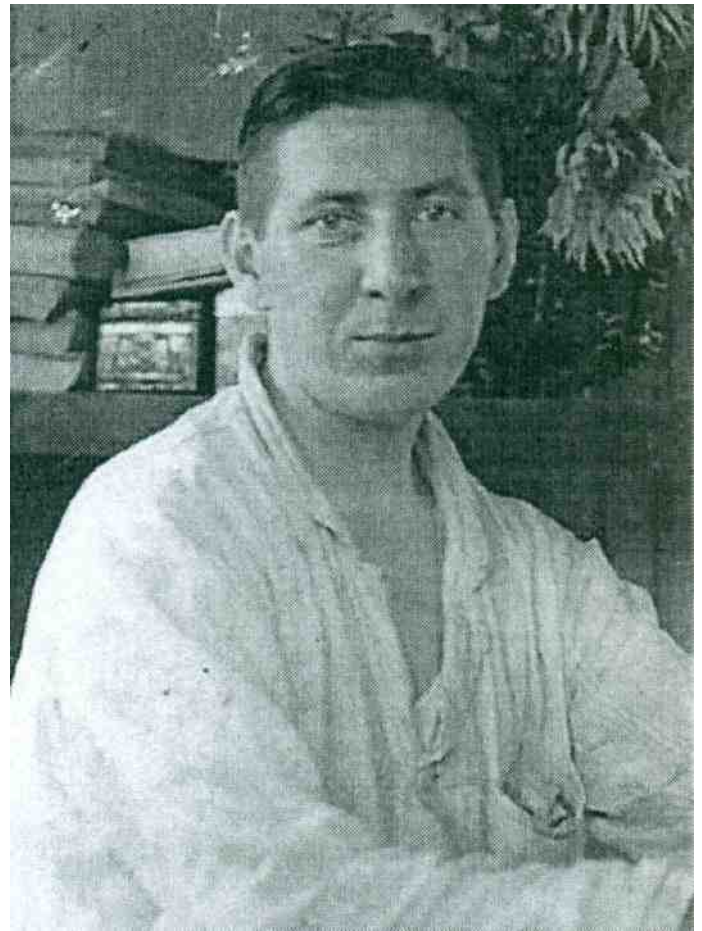
Op een dag sprak hij met Harrie (Har) van Gestel, de leider van een knokploeg. Hij had de bijnaam 'De leren jas'. Na een aantal slapeloze nachten nam Jan een moedig besluit. Hij meldde zich aan bij de verzetsgroep van Van Gestel. Regelmatig werd hij bij acties betrokken en kreeg steeds meer opdrachten. Soms ging het om acties op leven en dood.

Op deze manier werd Jan in 1944 ingezet bij een overval op het Mierlose raadhuis aan de Dorpsstraat. Har van Gestel bracht Jan op dat idee. De Duitsers riepen veel mensen uit het dorp op om verplicht in Duitsland te gaan werken. Door het bevolkingsregister te vernietigen zou dat volgens Har voorkomen kunnen worden.

Jan had morele bezwaren tegen de overval, maar was wel actief betrokken bij de voorbereiding, het verzamelen van informatie over de wacht, de plattegrond, telefoonverbindingen, enzovoorts. Maar hij weigerde actief aan de gewapende overval mee te doen. Hem werd een taak als wachtpost toebedeeld. Daarnaast zou hij hulp bieden als er gewonden zouden vallen.

De dag van de overval was vrijdag 11 februari 1944. Toen de torenklok 22 uur sloeg begon de overval. De wachtposten werden snel overmeesterd. Daarna begon men met het forceren van de kluis. Die moest open want daarin lagen de registers van de burgerlijke stand. Het karwei viel tegen. Een van de overvallers vertelde Har dat de kluisdeur niet te forceren was. Althans niet in de beschikbare tijd. Har wilde het proberen door een gat in de zijmuur te maken. Door vervolgens brand te stichten zou het bevolkingsregister worden vernietigd en de sporen van de kraak worden uitgewist. Jan maakte zich ondertussen vooral druk over de vraag of de Duitsers uit wraak represailles zouden treffen tegen Mierlose notabelen of onschuldige mensen.

Plotseling was er gevaar. Een Duitse wachtpost werd gealarmeerd door het kabaal en het licht van de overval. Har stopte onmiddellijk met breken. Snel verdeelde hij de inhoud van flessen fosfor en brandstaven over de verschillende vertrekken van het raadhuis. Toen iedereen naar buiten was wierp hij een brandende lucifer in een papierhoop. Har was echter in zijn haast vergeten de ramen open te zetten. Door gebrek aan zuurstof doofde het vuur snel uit. De overval was daarmee volledig mislukt.

Jan van Vlerken moest vaak moeilijke en levensgevaarlijke beslissingen nemen.

Op 10 mei 1944 werd Jan door de SD gearresteerd. Hij werd overgebracht naar Eindhoven waar hij tot 17 mei gevangen zat. Op die dag werd hij overgebracht naar het concentratiekamp in Haren. Na ongeveer tien weken werd Jan weer getransporteerd, nu naar kamp Vught. Op 6 september 1944 werd hij met een grote groep gevangenen op transport gesteld naar het Duitse Oraniënburg.

Daar aangekomen werden de gevangenen uit de trein gejaagd. Na de inschrijving en het vernederende kaalscheren werden de arrestanten ontluisd. Een dag later, op 10 september, vertrokken ze in karavaan onder begeleiding van SS-ers met bloedhonden naar de Heinkelhallen om te werken.

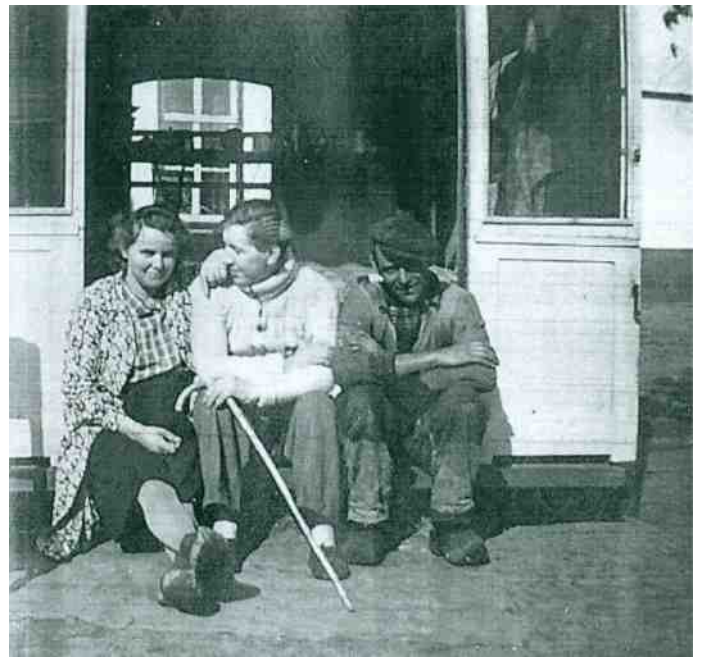
Duizenden die daar gedwongen tewerk waren gesteld stierven aan ondervoeding, ziektes, uitputting en mishandelingen. Als straf en om een voorbeeld te stellen werden mensen in het bijzijn van gevangenen koelbloedig vermoord.

Gevangenen maakten kennis met het op appel staan: Urenlang in de kou staan, zonder behoorlijke kleding aan en zonder hoofddeksel op, soms al om 5 uur 's morgens. Er werden veel gevallen van dysenterie

geconstateerd. In de namiddag werden de gevangenen als een kudde dieren het grote kamp binnengedreven. Op hulp of medeleven van de Duitse bevolking hoefden zij niet te rekenen. Buurtbewoners, zowel mannen als vrouwen en ook kinderen, zaten vol haat jegens de gevangenen.

Na zijn bevrijding uit het kamp keerde Jan terug naar het ouderlijk huis. Het weerzien met zijn ouders, maar bovenal met zijn vriendin Riek was overweldigend. Jarenlang moest hij echter revalideren. Aan het kamp had Jan een longaandoening overgehouden. Ook had hij last van psychische problemen die we tegenwoordig een posttraumatisch stress syndroom (PTSS) zouden noemen.

Op 25 mei 1969 overleed hij op 47-jarige leeftijd. Voor zijn verzetsdaden werd hij vele jaren later, op 30 juni 1983, door burgemeester Van Lokven postuum onderscheiden met het Verzetskruis. Deze onderscheiding geldt als hét symbool dat wordt verleend aan mannen en vrouwen uit het verzet.

Mina Hoeks, Jan van Vlerken en Tinus Hoeks voor het 'lighuisje' van Jan.

Het Raadhuis aan de Dorpsstraat, hoek Kerkstraat waar de overval plaatsvond.

Nog meer Mierlose slachtoffers

In dit laatste gedeelte van deze uitgave bespreken we nog vijf slachtoffers die onder verschillende omstandigheden zijn gestorven ten gevolge van oorlogsgeweld. Het zijn individuele gevallen die we niet in een van de eerdere hoofdstukken hebben kunnen onderbrengen.

Verzetsman gefusilleerd

Wilhelmus van Dijk werd op 11 september 1884 in Mierlo geboren. Hij was woonachtig in Eindhoven en was van beroep kolenboer. Kort na de Duitse inval in 1940 had hij zich als 55-jarige man in het verzet gestort. Welke acties hij heeft ondernomen is niet bekend. Wel is bekend dat hij in een conflictsituatie kwam te verkeren. Waarschijnlijk werd hij in Breda gearresteerd en werd hij daar op 12 mei 1940 gefusilleerd. Hij werd later op de erebegraafplaats Loenen begraven (graf 794).

Graf van Wilhelmus van Dijk.

Op de Grebbeberg

Marinus Johannes Koolen werd 25 november 1911 te Mierlo geboren. Hij woonde bij zijn ouders in de Broekstraat op nummer 24. In 1937-1938 kreeg hij verkering met juffrouw Van de Reek uit Nuenen. Hij trouwde met haar in 1939 te Nuenen en ging er ook wonen.

In diezelfde periode werd hij opgeroepen voor militaire dienst. Hij werd ingedeeld als soldaat bij de infanterie en werd meteen uitgezonden naar Rhenen.

Marinus was bij de felle gevechten op de Grebbeberg betrokken. Op 13 mei 1940 was hij met de vijand in vuurgevecht bij Achterberg. Marinus werd door een gewerschot getroffen en nog dezelfde dag overleed hij op het slagveld. Hij werd op het Militair ereveld Grebbeberg begraven.

Marinus Koolen viel op de Grebbenberg.

Arbeitseinsatz

Op Bekelaar B38 woonden Marinus Manders en Ida Deelen met hun vier zonen en vier dochters. Het oorlogsgeweld in Mierlo was grotendeels aan hen voorbijgegaan. Hun leven kreeg echter een dramatische wending toen de oudste zoon Piet (Petrus Franciscus, 6 juni 1921) gesommeerd werd in Duitsland te gaan werken. Hij zou daar gedwongen arbeid moeten verrichten in een van de wapenfabrieken van Henschel of Fieseler. In deze fabrieken werden vliegtuigen, tanks en ander oorlogsmaterieel geproduceerd.

Op de dag van zijn vertrek probeerde Piet zijn verdrietige moeder te troosten door haar te beloven dat alles goed zou komen. Hij zou erg voorzichtig zijn en volgens Piet zou hij maar korte tijd van huis zijn. Na

Piet Manders, overleden tijdens de Arbeitseinsatz te Kassel.

het pakken van zijn koffer en een laatste groet aan zijn ouders en broers en zussen reisde Piet samen met enkele andere Mierlonaren af naar Duitsland. Direct na aankomst in Kassel werden de paspoorten inbeslaggenomen. Hierdoor werd vluchten vrijwel onmogelijk.

Kassel, een stad met ongeveer 250.000 inwoners, kreeg het zwaar te verduren door oorlogsgeweld en er werden zware verliezen geleden. Vanaf het eerste bombardement in 1941 met 95 vliegtuigen, werden er met korte en lange tussenposes veel bombardementen en beschietingen op de stad uitgevoerd, waarbij de wapenfabrieken stevast het doelwit waren.

Piet Manders zat op 28 juli 1943 buiten op het fabrieksterrein met collega's tijdens de schaft een boterham te eten. Plotseling werden ze opgeschrikt door het geluid van beschietingen, mogelijk een bombardement. Ze probeerden te vluchten naar de schuilkelder die vlakbij hen lag. Helaas waren ze te laat. Piet werd zwaargewond door een scherf in de rug. Door de luchtaanval was medische hulp nauwe-

lijks mogelijk. Toen de aanval voorbij was en er wel hulp geboden kon worden was het voor Piet te laat. Hij was aan zijn verwondingen overleden. Kort daarop werd hij in Kassel begraven.

Geruime tijd later was vader Marinus op weg van Bekelaar naar zijn werk bij weverij De Haes in de Brugstraat. Onderweg kwam hij de postbode tegen. "Hé Manders, ik heb een brief voor jou bij me." zei de postbode en overhandigde Marinus de brief. Nietsvermoedend opende Marinus de brief en las dat zijn zoon Piet in Kassel door een noodlottig arbeidsongeval was overleden. Daar stond hij, zomaar midden op straat, alleen en de wanhoop nabij. Op hem rustte de moeilijkste taak uit zijn leven deze

Bidprentje Piet Manders.

boodschap aan zijn vrouw en kinderen te vertellen. De Nederlandse autoriteiten boden na de oorlog aan Piet vanuit Kassel naar Nederland over te brengen en in Mierlo te herbegraven. Moeder Ida Manders vond dat geen goed idee en weigerde het voorstel. Ze vertelde hierover: "Ik heb het een plaatsje kunnen geven en ik wil die ellende samen met mijn gezin geen tweede keer meemaken". Later werd Piet Manders overgebracht naar de Nederlandse erebegraafplaats nabij Frankfurt am Main. Hij werd daar in Frankfurt-Oberrad opnieuw begraven in graf D 3 24 (vak/rij/grafnummer).

Klaasje (6) verongelukt

Op maandag 9 oktober 1944 kwam er een colonne legervoertuigen over de Geldropseweg. Voor veel Mierlonaren was dat een spectaculaire gebeurtenis. Drommen mensen kwamen eropaf. Met eigen ogen wilde men zien hoe de troepen zich verplaatsten en een grote diversiteit aan voertuigen en materieel meevoerden.

De familie Schippers-Hoogenboom woonde in 1944 in de Lindenstraat (Wilhelminastraat) op nummer 28. Ook het gezin van Johan Schippers wilde het tafereel niet missen. Ter hoogte van het melkfabriek St. Lucia stonden ze lange tijd de colonne te bewonderen. Hun zesjarig zoontje Klaas was er ook bij. Samen met zijn vriendjes was Klaas aan het spelen. Het vermaak van de kinderen liep uit op gevaar. Ze liepen tussen de rijdende voertuigen en gooiden er met steentjes naar.

Klaas zag een voertuig naderen. Hij dacht nog net te kunnen oversteken, maar in zijn enthousiasme struikelde hij en kwam ten val. De jongen viel recht voor de wielen van het voertuig. Remmen kon de

chauffeur niet meer. Klaas was onmiddellijk dood. Op 12 oktober 1944 werd 's middags vanuit de Gereformeerde Kerk aan de Kromme Steenweg in Helmond de droeve gang naar de protestantse begraafplaats gemaakt. Tot hun grote verdriet moesten vader en moeder daar afscheid van hun lieve zoontje nemen.

Gedood door V1 bom

Op 11 mei 1915 werd Graarda Roefs in Mierlo-Hout op de Schutsboom F6 geboren. Zij was de oudste uit een gezin van vijf kinderen. Bij haar intrede als religieuze bij de zusters Missionarissen van Onze Lieve vrouw van Afrika (Witte Zusters) in Boxtel kreeg ze de naam zuster Josiane. Zij leidde een vroom, sociaal en gedienschtig kloosterleven. Zij werd in Nederland en later in 1938 in Afrika ingezet om het welzijn van de mensen te verbeteren.

Vlak voor de oorlog op 6 mei 1939 werd zij naar Engeland gezonden. Zij verbleef daar bij de White Sisters Convent, 22 Ladbroke Square in Londen. In de oorlogsjaren was zij werkzaam in gezondheidsinstellingen als een ziekenhuis en een sanatorium. Haar werkzaamheden bestonden uit het verzorgen van

Klaasje Schippers raakte spelenderwijze onder een grote legerauto.

Zuster Josiane (Graarda Roefs) in 1935.

vooral tbc-patiënten. De combinatie van slechte voeding, onvoldoende hygiëne en andere miserabele leefomstandigheden hadden tot een grote uitbraak van tuberculose onder de Londenaren geleid.

Op het laatst van de oorlog werd Engeland en met name Londen door de Duitsers bestookt met bommen, onder meer met de experimentele V1 bom die voor de nazi's een laatste redmiddel zou kunnen zijn. Waarschijnlijk op woensdag 15 november 1944 kwam een V1 in de buurt van zuster Josiane terecht. Ze overleed op diezelfde noodlottige dag.

Uit later onderzoek bleek dat zij niet ten gevolge van de bominslag was overleden. Alle bronnen wijzen erop dat zuster Josiane eerder besmet was met tbc en toevallig overleed op de dag dat de bom viel.

Zeven weken later ontvingen haar ouders het droeve bericht dat hun dochter was overleden. Voor zover bekend werd zij op de kloosterbegraafplaats van de Witte Zusters in Londen begraven.

Infectie door schotwond

Petrus (Piet) van Oosterhout werd in Lierop geboren op vrijdag 16 augustus 1912. Hij was gehuwd en had kinderen. Van beroep was hij grenswacht bij de douane. In 1945 was hij gestationeerd in Roermond. Tijdens zijn werkzaamheden in de grensplaats Arcen en Velden raakte hij zeer waarschijnlijk door een gewerschot gewond. Aan zijn verwonding hield hij een infectie over. Hij overleed op vrijdag 13 april 1945 in Arcen en Velden. Piet werd in Mierlo begraven, maar na een aantal jaren werd hij herbegraven op de Erebegraafplaats Loenen (graf 586).

Piet van Oosterhout overleed aan een infectie.

75 JAAR
VR7JHEID
Burgerslachtoffers Mierlo en Mierlo-Hout

Ten slotte

Nabestaanden van oorlogsslachtoffers, zoals Frans Sloots, hebben vaak later nauwelijks over het tragische verlies van ouders, broers en zussen willen of kunnen praten. De impact van de gebeurtenissen op hen is zeer groot geweest. We zijn inmiddels 75 jaar verder en zien nog altijd, bijna dagelijks in de media, de verschikkingen van oorlogsgeweld. Meestal en grotendeels zijn het onschuldige mensen, volwassenen en kinderen, die daarvan het slachtoffer worden. Daarom hebben wij, vrije mensen, de opdracht om in verzet te komen tegen alles wat ons kleineert, onderdrukt of uitbuit. Tegen geweld, honger en onrecht in deze wereld. Extremen mogen immers nooit normaal worden. Eens te meer reden om vrijheid te koesteren en alles te doen wat binnen ons vermogen ligt die vrijheid te behouden. Laat ons allen herdenken die hun leven voor onze vrijheid hebben gegeven. Laat ons hierbij de burgerslachtoffers nooit vergeten.

Wie de vrede bewaart, verdient de vrijheid.

Rinie Weijts

september 2019

Feest in de Marktstraat, 1948

Colofon

Deze thema-uitgave van de Myerlese Koerier is geschreven en samengesteld door Rinie Weijts.
Met dank aan de Gemeente Geldrop-Mierlo.

Nabestaanden van de burgerslachtoffers die informatie hebben verstrekt:

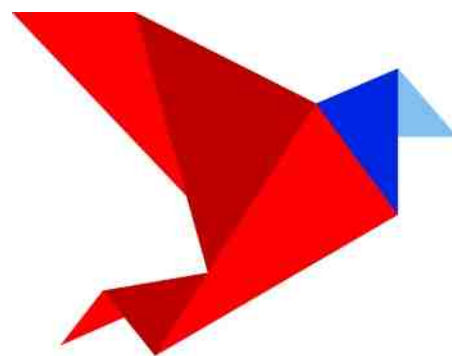
Broek-van Vlerken, Bernadette van den
Broek, familie van de
Koolen-v.d. Putten, Annie
Kroon-Raijmakers, Marina
Manders, Gerrit
Oosterhout, Piet van
Roefs, Jan
Rademakers, Johan
Rademakers, Louis
Reek, Lambert van de
Schipper, Wim
Vorstermans, Jan
Vossenbergh, Caspar

Co-auteurs, correctoren en opmaak

Vleuten, Gerard, hij schreef de tekst: 'Wie de vrede bewaart verdient de vrijheid.'
Vleuten, Ad van der: auteur van de tekst over Jan van Berlo
Deursen, Pim van
Verhees, Annemieke
Verhees, Hans

Foto's en afbeeldingen

Coolen, Mario (Cofoto)
Donders, Ernst
Hermens, Ad
Mander, Gerrit
Reek, Lambert van de
Roefs, Jan
Wasser, Henk
Fotoarchief HKM
Fotoarchief Jos van der Vleuten
Gemeente Geldrop-Mierlo
Nationaal Comité 4 en 5 mei

75 JAAR
BEVRIJDINGSFEER
Geldrop-Mierlo

Geraadpleegde literatuur:

Augustinus, Tom & Jongstra-Bours, Phia: Herinneringen Mierlo 50 jaar bevrijd
Hermens, Ad: Geldrop-Mierlo tijdens WO II 1940-1945
Weijts, Rinie: Verzetsdaad werd een drama (Myerlese Koerier, 2018, nr. 2)
Weijts, Rinie: Fragmentatiebommen op Mierlo (Myerlese Koerier, 2017, nr. 1)
Diverse websites

Myerlese Koerier

Hokseverbranding
schelde van Mierlo

Deel uitgegeven van Mierlo-landbouw Mierlo

2018, nummer 1

je eigen
tijdschrift
maken met
editoo?

bel **085.7737742**

mail **blij@editoo.nl**

www.editoo.nl

BESTUUR

Voorzitter	Hans Klink 06-46505750
Vice-Voorzitter	Peter van den Berk 0492-317920
Secretaris	Annie Berkers - Romonesco 0492-664118
Penningmeester	Hans Verhees 0492-663219
Lid	Henk van Sleeuwen 0492-662916
Lid	Marij Damen - van der Aa 0492-662571
Lid	Eveline van der Linden 0492-664999
E-mail	info@heemkundekringmyerle.nl
Website	www.heemkundekringmyerle.nl

COLOFON

Eindredactie	Peter van Vlerken
Vormgeving	Pim van Deursen
Redactieadres	Annie Berkers - Romonesco Burg. van Lokvenstraat 135 5731 LT Mierlo
E-mail	Annie.Berkers@onsbrabantnet.nl
Kopij	Het voorjaarsnummer van de Myerlese Koerier verschijnt rond 1 mei. Kopij daarvoor moet vóór 15 maart worden aangeleverd. Het najaarsnummer verschijnt rond 1 november. Kopij daarvoor aanleveren vóór 15 september.
Drukker	Editoo B.V. te Arnhem

Indien onbestelbaar:
HKM, van Lokvenstraat 135, 5731 LT Mierlo

Heemkundekring Myerle

Heemkundekring Myerle is opgericht op 7 juni 1984 vanuit en voor de gemeenschap van de oude heerlijkheid Mierlo, 't Hout en Broek in het algemeen en van en voor haar leden in het bijzonder.

Wij willen in brede kring belangstelling wekken voor plaats en streek door leden en belangstellenden te betrekken bij historisch en archeologisch interessante projecten. Hiertoe organiseren we activiteiten die heemkunde dichterbij de mensen brengt. Hierbij steunen we op de gemeenschap en leden en zorgen voor hun actieve bijdrage.

Verder onderzoeken en bestuderen we verschillende aspecten die tot het begrip heemkunde behoren en doen daarvan verslag in woord, beeld en geschrift.

Wij verlenen medewerking aan het veiligstellen van heemkundig belangrijke terreinen, voorwerpen en zaken in de meest uitgebreide zin. Wij zullen hiervan door middel van publicaties, lezingen en exposities verslag doen aan de gemeenschap van Mierlo en Mierlo-Hout en dragen zo bij aan het behoud van het culturele erfgoed.

(uit de missie van HKM)

U bent welkom: donderdagavond van 20.00 - 22.00 in het Oude Raadhuis van Mierlo
www.heemkundekringmyerle.nl